

Harjus (harri)

Harr
Thymallus thymallus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen/vaarantunut/äärimmäisen uhanalainen (LC/VU/CR)

EU:n lajikoodi: 1057

Rauhoitusaika (KA 756/2022)

Alamitta (KA 1360/2015)

Luontodirektiivin laji (liite V)

BOR suojelutaso ei tiedossa

ALP suojelutaso suotuisa, vakaa

MBAL suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Luonnehdinta

Harjus on lohikala, jonka erottaa muista lohensukuisista, rasvaeväisistä lajeista korkeasta purjemaisesta selkäevästä. Pyrstö on voimakaslovinen ja suomukuvio pigmentteineen antaa vaikutelman pitkittäisraidoituksesta. Vanhimmat harjukset ovat noin 15-vuotiaita ja painavimmillaan hieman yli kaksi kiloisia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Harjusta on runsaimmin Pohjois-Suomessa, mutta sitä esiintyy myös Itä-Suomen suurissa järvissä ja virtapaikoissa. Meressä harjusta esiintyy hajanaisesti Porin pohjoispuolella rannikkoalueella, vain alle 5,5 % suolapitoisuudessa. Pohjois-Suomen useimmat harjuskannat ovat alkuperäisiä, kun taas Etelä- ja Keski-Suomen nykyiset kannat ovat lähes kaikki peräisin istutuksista. Harjukset viihtyvät järvien ja merien karikoilla ja ranta-alueilla, joissa on karkeaa soraa ja kivikkoa. Harjus on usein varsin paikallinen laji kutuaikaa lukuun ottamatta ja kullakin yksilöllä on oma reviirinsä. Kutupaikka voi olla meressä, järvessä tai joessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Harjuskannat ovat taantuneet murtovedessä ja rannikko-joissa. Taantumisen syyksi on epäilty erityisesti jokien säännöstelyä ja patoamista sekä vedenlaatua heikentäviä maankäyttötapoja sekä vesien rehevöitymistä ja likaantumista, mutta joskus myös kalastusta. Kalanviljelyn arvellaan yksipuolistavan harjuskantoja, mutta toisaalta istutukset ovat laajentaneet lajin aiempaa levinneisyyttä.

Harjuksen alkionkehityksen onnistumisen kannalta oleellista on veden suuri happipitoisuus, joten kutupohjien liettyminen ja vesien rehevöityminen ovat lajille uhkatekijöitä. Myös veden happamuus on poikasille vaarallista, sillä niiden kuolleisuus nousee, jos pH laskee 6:een. Harjus on suosittu vapaa-ajankalastajien saaliskala.

Hoitosuositukset

Harjus on meressä kokonaan rauhoitettu ja leveyspiirin 67°00'N eteläpuolisissa sisävesissä huhtikuun 1 päivästä toukokuun 31 päivään. Harjuksen alimitaksi on asetuksessa säädetty 35 cm, paitsi leveysasteen 67 pohjoispuolella 30 cm. Harjuksen hoidosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö ja sen alainen kalataloushallinto.

Lähteet

Koli, L. 1990. Suomen kalat. WSOY, Porvoo. 357 s.

Luonnonvarakeskus 2016. Kala-atlas – tietoa kalalajeista. Harjus *Thymallus thymallus*. [Kalahavainnot.fi](https://www.kalahavainnot.fi) - lajitieto ([luke.fi](https://www.luke.fi)) [viitattu 2.3.2021]

Ympäristöhallinto 2019. Suomen raportti EU:lle luontodirektiivin toimeenpanosta lajeittain ja luontotyypeittäin 2013–2018. [Viitattu 2019.] https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivin_lajit/Luontodirektiivin_lajiraportit/Raportointi_20132018

Kuva: Jussi Pennanen